

KRISTUS UN LIKUMS KALNA SVĒTRUNĀ

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Mat. 5:17-20, Lūk. 16:16, Mat. 5:21-32, Rom. 7:24, Mat. 5:33-37, 5:38-48.

ATMIŅAS PANTS:

„Nedomājiet, ka es esmu nācis atņemt bauslību vai praviešus, es neesmu nācis tos atņemt, bet piepildīt. Jo patiesi es jums saku: iekams debesis un zeme zudīs, pat vismazākais burts vai rakstu zīme no bauslības neizdīs, līdz tas viss notiks.” (Mat. 5:17, 18)

Parasti, kad cilvēki domā par Kalna svētrunu, viņi automātiski iedomājas svētību vārdus (Mat. 5:1-12). Tomēr Kalna svētruna aizņem trīs nodaļas un ir sadalīta četrās daļās. Svētību vārdi ir tikai pirmā daļa. Otrajā Jēzus salīdzina kristiešus ar sāli un gaismu (Mat. 5:13-16). Trešajā, Mat. 5-17-48, Jēzus sniedz mums jaunu un dziļāku skatījumu uz likumu. Un tad vēl ir pēdējā un garākā sadaļa, Mat. 6:1-7:23, kurā Jēzus sniedz skaidru mācību par kristīgu raksturu. Runa noslēdzas ar līdžību par gudro un nesaprātīgo celtnieku (Mat. 7:24-27), kas uzsver, cik svarīgi ir paklausīt tam, ko Dievs mūs aicina darīt.

Šajā nedēļā pievērsīsimies trešajai sadaļai Mat. 5:17-48 (ko teologi sauc par „antitēzēm”, jo tajās atklājas asi kontrasti), lai redzētu, ko tā mums māca par likumu.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 26. aprīlī!

„Vismazākais burts vai rakstu zīme”

Izlasi vēlreiz Mat. 5:17-20! Cik interesanti, ka Jēzus šeit lielā mērā uzsver likumu, vienlaikus izsakot aizrādījumu rakstu mācītājiem un farizejiem, kas arī ļoti uzsvēra likumu. Ko svarīgu šie panti māca par patiesu paklausību likumam? _____

Jēzus iesāk šo sadaļu ar apstiprinājumu, ka Viņš nav nācis atmest „bauslību vai praviešus” (Mat. 5:17). Lai gan nav tiešas norādes, daudzi šo uzskata par visu Veco Derību raksturojošu izteicienu (sk. arī Mat. 7:12, 11:13, 22:40, Lūk. 16:16, Ap. d. 13:15, 24:14, Rom. 3:21). Neskatoties uz to, ko paziņoja Viņa pretinieki, Jēzus neuzbruka grāmatai, kas atklāja Viņa Tēva gribu. Tā vietā Viņa nolūks bija „piepildīt” likumu un praviešus, nevis no tiem atbrīvoties.

Vārds, kas tulkots kā “piepildīt” (plero), burtiski nozīmē “piepildīt pilnu” vai “pabeigt”. Tam ir arī nozīme “piepildīt līdz malām”. Ir divi veidi, kā varam saprast vārdu „piepildīt”. Viens ir likt uzsvāru uz Jēzu kā Rakstu piepildījumu (piem., Lūk. 24:25-27, Jāņa 5:39). Tomēr, lai saprastu šo pantu, atslēga jāmeklē tā tiešajā kontekstā, kas parāda, ka Jēzus nenāca, lai atceltu Rakstus, bet lai atklātu to dziļāko būtību.

Atklājis Savu nodomu kopumā, Jēzus pārliet uzsvāru no Vecās Derības vispārīgi uz konkrētu likumu. It kā zinādams, ka ļaudis kādu dienu apsūdzēs Viņu likuma atmešanā, Viņš brīdina, ka tikmēr, kamēr pastāvēs debesis un zeme, eksistēs likums, līdz viss būs „piepildīts” (Mat. 5:18). Ar šo apgalvojumu Jēzus apstiprina likuma mūžīgo pastāvēšanu.

Patiesībā likums ir tik svarīgs, ka visi tie, kas pārkāpj tā priekšrakstus, tiks saukti par „mazākajiem debesu valstībā”. Šādā veidā ir pateikts, ka viņi bija kļūdaini savā rīcībā. Jēzus norāda, ka Viņš nesludina tukšu rakstu mācītāju un farizeju taisnību, bet gan taisnību, kas izplūst no sirds, kas mīl Dievu un cenšas darīt Viņa gribu.

Slepkavība (Mat. 5:21-26)

Pēc tam, kad Viņš bija paskaidrojis savu nodomu paaugstināt likumu, Jēzus sāka skaidrot taisnību, kas ir pārāka par rakstu mācītāju un farizeju taisnību. Viņš sāk, citējot sesto bausli (2. Moz. 20:13) un no Mozus likuma apkopo sodu par tā pārkāpšanu (2. Moz. 21:12, 3. Moz. 24:17).

Sestais bauslis neietver visus gadījumus, kad kāds tiek nogalināts. Gadījumā, ja slepkavība bija bez iepriekšēja nodoma, cilvēks varēja bēgt uz glābšanas pilsētu un gūt uz kādu laiku patvērumu (2. Moz. 21:13, 4. Moz. 35:12). Tomēr tam, kas ar nodomu bija atņēmis kāda cita dzīvību, bija jāsaņem sods nekavējoties. Savā paskaidrojumā Jēzus nepievēršas pašai darbībai, bet tā nodomiem un motīviem, kas slepkavību bija izdarījis. Kāds var nogalināt nejauši, bet tas, kas ar nodomu atņem dzīvību, ir iepriekš par to domājis. Grēks bija noticis, vēl pirms cilvēks ir izdarījis briesmīgo darbu. Daudzus iespējamus slepkavas aptur tikai izdevības trūkums.

*Izlasi Mat. 5:22! Ko Jēzus pielīdzina slepkavībai? Kā 1. Jāņa 3:15 palīdz
uzsvērt šo domu? Kas ir patiesais jautājums, uz ko Jēzus šeit norāda, un ko
tas mums stāsta par to, cik tālu patiesībā sniedzas Dieva likums? _____*

Lai gan Bībele bieži runā par vārdu spēku, Jēzus šeit lūkojas dziļāk. Bieži viens vienīgs skarbs vārds vai lāsts pamodina upurī negatīvas jūtas. Jēzus doma ir skaidrāka par skaidru. Ne tikai tie, kas izdara noziegumu, ir vainīgi slepkavībā, bet arī tie, kas izsaka citiem skarbus vārdus vai tikai lolo domas par slepkavību. Jēzus padoms tiem, kas lolo šādas domas, ir izlīgt ar savu upuri, pirms nākt pie altāra (Mat. 5:23-26).

*Pārdomā, ko izsaka Jēzus vārdi šodienas pantos. Kā tev ir veicies šajā ziņā?
Ko šāds augsts standarts liecina par vajadzību visu laiku būt aplātam ar
Kristus taisnību? _____*

Laulības pārkāpšana (Mat. 5:27-32)

Jēzus nākamais piemērs ir par baušļiem, kas saistīti ar laulības pārkāpšanu. Vispirms Viņš citē septīto bausli: „Nepārkāp laulību!” Mozus likuma kontekstā laulības pārkāpšana bija notikusi, ja precētam cilvēkam bija seksuālas attiecības ar kādu citu, nevis ar savu dzīvesbiedru. Likums skaidri noteica, ka abas puses, kas vainīgas laulības pārkāpšanā, pelnījušas nāvessodu. Tāpat kā sestajam bauslim, arī šim Jēzus sniedz dziļākus paskaidrojumus.

Laulības pārkāpšana bieži vien sākas labu laiku pirms pašas rīcības. Tāpat kā slepkavība sākas ar nodomu izdarīt ilgstošu kaitējumu kādam cilvēkam, laulības pārkāpšana sākas tajā brīdī, kad cilvēks iekāro kādu citu, vienalga, vai precētu vai neprecētu, nevis to, ko viņš vai viņa ir apprecējis.

Izlasi Mat. 5:29. 30! Vai Jēzus varēja vēl spēcīgāk aprakstīt grēka bīstamību? Pēc tam izlasi Rom. 7:24! Kādas svarīgas patiesības ir atrodamas šajā pantā?

Arī šeit Jēzus nodrošina pastāvīgu dziedināšanas līdzekli tiem grēkiem, kas ir bijuši atklāti. Risinājums ir nevis turpināt dzīvot grēkā, bet sirds atgriešanās. Ar spēcīgiem salīdzinājumiem Jēzus dod padomu tam, kam ir problēma, darīt to, kas ir nepieciešams, ja viņš vai viņa vēlas ieiet valstībā. Tas var nozīmēt uzņemties citu virzienu darbā vai pārtraukt loloto draudzību, bet mūžīgais ieguvums sniedzas daudz tālāk par šī brīža kaislību.

Kā mēs iepriekš redzējām, Mozus pieļāva šķiršanos, lai gan viņš zināja, ka tas nav saskaņā ar sākotnējo Dieva plānu. Uzrunājis precētos vīrus, kuru acis klaiņo apkārt, un pamācījis viņus kontrolēt savas jūtas, Jēzus izsaka atbalstu uzticībai laulībā uz visu mūžu.

„Savas gribas nodošana tiek salīdzināta ar acs izraušanu vai rokas nociršanu. Bieži vien mums šķiet, ka uzticēt savu gribu Dievam nozīmē piekrist doties caur dzīvi izkropļotiem. Bet Kristus saka, ka mums ir labāk būt ievainotiem un izkropļotiem, ja tikai varam ieiet dzīvībā. Tas, ko parasti uzskata par nelaimi, ir durvis uz lielāku laimi.” (E. Vaita „Domas no svētību kalna”, 61. lpp.) Kādu mācību tu vari gūt no šiem vārdiem? _____

TREŠDIENA, 23. APRĪLIS

Apsolījumi, apsolījumi... (Mat. 5:33-37)

Pirmās divas antitēzes (slepkavība un laulības pārkāpšana) ir balstītas uz dekalogu. Antitēze par šķiršanos un tai sekojošās ir ņemtas no citām Mozus likuma daļām, ieskaitot antitēzi par nepatiesu zvērēšanu un zvērestiem Kungam.

Izlasi 3. Moz. 19:11-13! Ko īpašu mēs uzzinām no šiem pantiem? Sk. arī

2. Moz. 20:7. _____

_____

Mozus likums, no kura citē Jēzus, ir iekļauts tajā 3. Mozus grāmatas sadaļā, kas nosoda veselu rindu maldinošu rīcību. Šeit atkal varam redzēt, ka Jēzus ir nobažījies par nodomiem. Ikviens, kas apsola, bet nemaz nedomā apsolīto izpildīt, ir izdarījis apzinātu izvēli grēkot.

Pavēle pret nepatiesu zvērēšanu ir saistīta ar citiem cilvēkiem dotajiem solījumiem, bet otrā pavēle attiecas uz Dievam dotajiem solījumiem.

Izlasi 5. Moz. 23:21-23! Kā šie panti saistās ar Jēzus vārdiem Mat. 5:33-37?

Sk. arī Ap. d. 5:1-11. _____

_____

Atšķirībā no cilvēka, kas ir vainīgs pie nepatiesas zvērēšanas, tam, kas dod Dievam solījumu saistībā ar finansēm, nav jābūt obligāti ar nodomu krāpt. Tomēr Jēzus pazīst cilvēka dabu un brīdina pret tādu solījumu došanu, ko vēlāk varētu nožēlot. Tā vietā, lai dotu solījumus, ko nemaz nav iespējams izpildīt, kristietim vajadzētu būt godprātīgam cilvēkam, kura „jā” nozīmē „jā” un „nē” nozīmē „nē”.

Atceries kādu savu solījumu (vai nu cilvēkam, vai Dievam), ko tu gribēji izpildīt, bet beigās neizpildīji. Kā tu vari iemācīties būt uzmanīgs šajā jautājumā? Kā ir ar sev dotajiem solījumiem, kas nav izpildīti? _____

_____

_____

Lex Talionis (Mat. 5:38-48)

Šķiet, ka šeit (Mat. 5:38-48) vispārējā tēma ir atreibība. Šī tēma runā par daudzajiem baušļiem Mozus likumā, kas balstīti uz principu atmaksāt noziegumu ar līdzvērtīgu sodu, ko sauc par „lex talionis”, latīņu valodā – „atreibības likums”.

Kā mēs redzam daudzos pantos (2. Moz. 21:22-25, 3. Moz. 24:17-21, 5. Moz. 19:21), likums noteica, ka likumpārkāpējam jāpiedzīvo tas pats, ko ir izcietis upuris. Ja upuris ir zaudējis aci, roku, kāju vai dzīvību, noziedzniekam arī tas ir jāzaudē. Šis „atreibības likums” bija sastopams daudzās senajās civilizācijās. Kāpēc gan ne, ja tas, šķiet, atklāj vienkāršo taisnīguma principu.

Ir svarīgi saprast, ka šim principam vajadzēja ierobežot atreibību, aturēt cilvēkus prasīt par viņiem nodarīto ļaunumu vairāk nekā viņiem bija tiesības prasīt. Tādējādi daudzējādā ziņā šim likumam bija jānodrošina, lai taisnīgums netiktu samaitāts.

Tāpēc Mat. 5:38-42 Jēzus neuzbruka likuma spēkā esamībai, kas prasīja, lai cilvēks par noziegumu saņemtu sodu. Tā vietā Jēzus pievērsās tam, kādai vajadzētu būt kristiešu atbildei cilvēkiem, kas mēģināja izmantot viņus savā labā. Viņiem nevajadzētu meklēt iespējas atreibties, bet vajadzētu „atdarīt” ar laipnību, ko mēs varam izdarīt tikai Dieva žēlastībā, kas strādā mūsos. Šajā aicinājumā Jēzus ved mūs dziļākā izpratnē par to, ko nozīmē būt Kunga sekotājam.

Pēdējā antitēze runā par attieksmi, kas veicina mīlestību pret draugiem un naidu pret ienaidniekiem. Pavēle mīlēt savu tuvāko ir atrodama 3. Moz. 19:18. Nav tieša panta, kas skaidri aicinātu ienīst ienaidniekus, arī 5. Moz. 23:3-6 par to nerunā.

Jēzus laika pasaules kontekstā jūdi atradās svešā okupācijā – Romas apspiedošajā varā – un bija otrās šķiras pilsoņi paši savā zemē. Ņemot vērā viņu apspiestību, jūdi, iespējams, jutās attaisnoti savā naidā pret ienaidniekiem, kas reizēm viņus smagi apspieda. Jēzus parādīja viņiem labāku veidu, kā dzīvot pat ne tik ideālos apstākļos.

Izlasi Mat. 5:44, 45! Ko Jēzus mums šeit pasaka? Vēl svarīgāk, kā tu vari izmantot šo mācību savā dzīvē situācijā, kad kāds tev ir izdarījis pāri? _____

_____

_____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

E. Vaita "Laikmetu ilgas" nodaļa "Kalna svētruna" (298.-314. lpp.).

"Jēzus pievērsās katram bauslim atsevišķi, izskaidrojot tā prasību dziļumu un plašumu. Neatmezdams nevienu burtu no bauslības, Viņš rādīja, cik tālejoši ir šie principi, un atsedza jūdu liktenīgo kļūdu – ārēji redzamās paklausības parādīšanu. Viņš paziņoja, ka Dieva likumu var pārkāpt ar jaunu domu vai iekāres vadītu skatienu. Tas, kas izdara vismazāko netaisnību, pārkāpj bauslību un pazemo savu morālo dabu. Slep kavība vispirms dzimst domās. Ja kāds savā sirdī auklē naidu, tad līdz ar to jau sper soļus uz slepkavas takas, un viņa upuri Dievam ir pretīgi." (E. Vaita „Laikmetu ilgas”, 310. lpp.)

Mīlestība ir Dieva likumu saistošs princips. Katrā no antitēzēm Jēzus paaugstina mīlestības principu: mīlestība attur cilvēku no naida lološanas pret savu māsu, mīlestība satur kopā vīru un sievu, mīlestība aicina kristieti būt vienmēr godīgam savos darījumos ar citiem un ar Dievu, mīlestība ļauj cilvēkam atbildēt ar laipnību, kad viņam ir izdarīts pāri, un mīlestība dod spēku cilvēkam izturēties pret ienaidnieku tā, kā viņš gribētu, lai izturas pret viņu pašu.

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Šis nedēļas tēmā Jēzus teica: „Jūs esat dzirdējuši...” un pēc tam: „Bet Es jums saku...”, izsakot antitēzi. Ievēro, ka daži no senatnes teicieniem bija tieši Bībeles citāti vai arī tie bija ņemti no Vecās Derības mācībām. Tādējādi problēma nebija ar atsauksmēm, bet ar to, kā tās tika skaidrotas. Kādu mācību mēs varam gūt jautājumā par to, kā mēs skaidrojam savas doktrīnas? Kā mēs varam nonākt briesmās būt pārāk virspusēji un pazaudēt dziļāko nozīmi?

2. Daudzi iekrīt lamatās, skaidrojot pantus atsevišķi no pārējiem. Viens no šādiem pantiem ir Mat. 5:48, kur mums ir teikts, lai esam tikpat pilnīgi kā mūsu Tēvs debesīs. Kā šī panta skaidrojums tā tiešajā kontekstā (Mat. 5:43-48) parāda to, cik svarīgi ir rūpīgi pētīt Bībeli? Kā tu atbildētu cilvēkam, kas apgalvotu, ka šis pants runā par bezgrēcīgumu? Ko šis pants patiesībā māca, un kāpēc šī mācība atklāj, ko nozīmē būt Jēzus sekotājam?

3. Kā panti, ko mēs pētījām, īpaši par slepkavību un laulības pārkāpšanu, parāda, cik nepareizi ir uzskatīt, ka pēc krusta notikumiem likums ir atcelts?